

*Голові спеціалізованої вченої ради Д 26.891.02
в Інституті підготовки кадрів державної служби
зайнятості України
доктору наук з державного управління, професору
Войтович Радмили Василівні*

ВІДГУК

**офіційного опонента, кандидата наук з державного управління
Черчатого Олександра Івановича на дисертацію Бобрицького Андрія
Леонідовича «Механізми взаємодії органів публічної влади та
правоохоронних органів (поліції) на місцевому рівні: програмно-
цільовий підхід», подану до захисту в спеціалізовану раду Д 26.891.02
в Інституті підготовки кадрів державної служби зайнятості України на
здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за
спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління**

Ступінь актуальності обраної теми дослідження

Сучасний етап розвитку України як соціальної, демократичної держави зумовлює необхідність забезпечення законності та правопорядку у всіх сферах життя суспільства, що потребує вдосконалення механізмів державного управління з урахуванням модернізації організаційних структур і процедур, децентралізації влади, зміни процесного підходу на програмно-цільовий (результатний), оптимізації відносин органів публічної влади з правоохоронними органами тощо. Особливо гостро серед цих змін стоїть питання ефективного забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян України протидії злочинності та корупції тощо. Досягнення такої мети потребує ефективних спільних дій органів публічної влади з правоохоронними органами (поліцією). З огляду на це, тема дисертаційного дослідження А.Л. Бобрицького є актуальною.

Також актуальність дослідження підтверджується участю дисертанта у виконанні комплексних науково-дослідних робіт закладу «Модернізація та підвищення ефективності публічного управління у сфері зайнятості в контексті євроінтеграції» (державний реєстраційний номер ДЄ 0118V003561), «Управління інноваційно-інвестиційним розвитком регіону в умовах децентралізації та регіональної демократії» (державний реєстраційний номер ДЄ 0113V005266), «Дослідження проблематики розвитку прямих форм демократії в Україні в умовах децентралізації» (державний реєстраційний номер ДЄ 0118V003561). Роль автора дисертації у виконанні зазначених науково-дослідних робіт полягала у дослідженні теоретико-методологічних засад взаємодії органів публічної влади та

правоохоронних органів (поліції) на місцевому рівні; визначенні напрямів формування правоохоронної політики на регіональному і районному рівнях, розробленні на цій основі моделі результативної взаємодії органів публічної влади та правоохоронних органів (поліції) на місцевому рівні та пропозицій щодо її запровадження.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації

Аналіз змісту дисертації, автореферату та публікацій А. Л. Бобрицького свідчить, що наукова новизна дослідження сформульована автором самостійно, має належний рівень обґрунтованості й самостійності.

Дисертаційна робота спирається на ґрунтовну джерельну базу. Здобувачем опрацьовано 335 джерел, нормативно-правових, спеціальних і загальних джерел, у тому числі 28 іноземними мовами. Автор критично осмислив теоретичні напрацювання вітчизняних і зарубіжних науковців, які активізували обговорення досліджуваної проблеми, пов'язаної з аналізом проблеми застосування програмно-цільового підходу у забезпеченні механізмів взаємодії органів публічної влади та правоохоронних органів, зокрема поліції, на місцевому рівні.

Викладений у вступі зміст коректно сформульовано. Одержанню достовірних і обґрунтованих результатів сприяло застосування комплексу теоретичних і емпіричних методів наукового дослідження.

Варто відзначити послідовність і логічність викладення матеріалу у дисертації, яка складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та 9 додатків. Повний обсяг роботи становить 273 сторінок, із них 177 сторінок – основного тексту. Робота містить 19 рисунків, 9 таблиць. Логіка і послідовність викладу тексту праці відповідає вирішенню поставлених завдань дослідження.

У першому розділі «Теоретико-методологічні засади взаємодії органів публічної влади та правоохоронних органів» А.Л. Бобрицьким здійснено аналіз поняттєво-термінологічного апарату дослідження та сучасного стану наукової розробленості проблеми взаємодії органів публічної влади та правоохоронних органів; визначено й обґрунтовано історико-правові та управлінські засади формування системи правоохоронної діяльності органів публічної влади на місцевому рівні; проаналізовано зарубіжний досвід та визначено пріоритетні напрями його імплементації у вітчизняній практиці взаємодії органів публічної влади та правоохоронних органів (поліції) на місцевому рівні.

Нам імпонує позиція автора щодо визначення сутнісних ознак базових понять дослідження («взаємодія», «механізми взаємодії», «органи публічної влади», «правоохоронні органи», «взаємодія органів публічної влади та правоохоронних органів», «програмно-цільовий підхід у взаємодії органів публічної влади і правоохоронних органів») та похідних («взаємодія в публічному управлінні», «правоохоронна діяльність», «правопорядок», «механізми взаємодії у забезпеченні правопорядку»). Такий підхід дав змогу здобувачу розкрити їх взаємообумовленість у контексті дослідження проблеми запровадження програмно-цільового підходу у механізмах взаємодії органів публічної влади та правоохоронних органів (поліції).

Автором акцентовано увагу на тому, що до першочергових питань державного управління у будь-якій країні, зокрема Україні, входять охорона встановленого законом правопорядку та протидія злочинності. Ці завдання покладаються на спеціально створені державою органи – поліцію, і на представницькі органи місцевої влади. Для успішного вирішення завдань у сфері протидії злочинності необхідною є не лише швидка та злагоджена дія усіх поліцейських органів та підрозділів, а й ефективна їх взаємодія з представницькими органами місцевої влади.

Слід звернути увагу на здійснений А.Л.Бобрицьким аналіз зарубіжного досвіду діяльності правоохоронних органів держави на місцевому рівні та визначені ним пріоритетні напрями імплементації продуктивного зарубіжного досвіду у вітчизняній практиці взаємодії органів публічної влади та правоохоронних органів (поліції) на місцевому рівні, а саме: 1) модернізація системи прийняття управлінських рішень у сфері правопорядку, де «державна машина» наближається до громадян, а не навпаки; 2) утвердження принципу соціального партнерства з метою гармонізації взаємодії у форматі «державна – суспільство – особистість» із метою переорієнтувати позиції держави (служіння суспільству), суспільства (відповідальності перед державою), особи (зміна споживацько-очікувальної ролі на роль рівноправного партнера держави); 3) посилення координаційних функцій регіональної політики у сфері забезпечення правопорядку на основі запровадження нових підходів до вертикальної та горизонтальної координації (на користь останньої) з урахуванням принципу децентралізації у прийнятті управлінських рішень.

У другому розділі дисертації – «Програмно-цільовий підхід до взаємодії органів публічної влади та правоохоронних органів (поліції) на місцевому рівні», дисертантом було схарактеризовано регіональний аспект взаємодії

органів публічної влади та правоохоронних органів (поліції) у правоохоронній діяльності; визначено напрями формування правоохоронної політики на районному рівні; обґрунтовано правоохоронну діяльність об'єднаної територіальної громади.

На схвальну оцінку заслуговує звернення А.Л. Бобрицького до змісту комплексних програм профілактики правопорушень на 2016–2020 роки у Полтавській, Сумській, Рівненській областях, які було ухвалено обласними державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування, реалізують програмно-цільовий підхід до організації й забезпечення охорони правопорядку. Автору вдалося об'єктивно виявити неузгодженість дій усіх суб'єктів правоохоронної діяльності (територіальних органів поліції, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування) є гальмівним чинником у профілактиці правопорушень, забезпеченні публічної безпеки і порядку, протидії злочинності, захисту прав та свобод людини, відновлення порушеного права, виявлення й розслідування злочинів. Нам імponує точка зору дослідника, який стверджує, що взаємодія органів публічної влади й правоохоронних органів (поліції) має базуватися на суб'єкт-суб'єктних відносинах, що передбачає самодостатність і рівнозначність кожного із суб'єктів правоохоронної діяльності, і, водночас, здійснення узгоджених дій на підставі визначених законодавством їх повноважень щодо реалізації спільної мети із забезпечення правопорядку.

У третьому розділі – «Перспективні підходи, методи і засоби організації взаємодії органів публічної влади та правоохоронних органів (поліції) на місцевому рівні» А.Л. Бобрицьким було розроблено й обґрунтовано модель взаємодії місцевих органів публічної влади і правоохоронних органів (поліції) на засадах програмно-цільового підходу; надано рекомендації щодо вдосконалення нормативно-правового забезпечення механізмів взаємодії органів публічної влади та правоохоронних органів (поліції) на місцевому рівні; сформульовано пропозиції стосовно запровадження моделі результативної взаємодії органів публічної влади і правоохоронних органів (поліції) на місцевому рівні.

Вважаємо, що суттєвим науковим доробком А.Л. Бобрицького є те, що ним обґрунтовано систему взаємодії органів публічної влади та правоохоронних органів (поліції) на місцевому рівні, визначено теоретичні засади її формування через мету (забезпечення правопорядку як сучасної системи суспільних відносин, у яких дії суб'єктів є правомірними); базові принципи (верховенство права; децентралізація; відкритість та прозорість;

взаємодія з населенням на засадах партнерства; належне врядування); ключові пріоритети (удосконалення процесу формування та реалізації державної політики у сфері правопорядку на місцевому рівні; створення цілісної системи взаємодії суб'єктів правоохоронної діяльності шляхом спільного планування (програмування), моніторингу та оцінювання результатів співпраці у визначеній сфері; підвищення ефективності використання фінансових ресурсів); провідний підхід (програмно-цільовий) до їх реалізації; модель взаємодії місцевих органів публічної влади та правоохоронних органів (територіальних органів поліції) й забезпечення результату (досягнення ефективної взаємодії місцевих органів публічної влади та правоохоронних органів (поліції) щодо забезпечення правопорядку, охорони та захисту прав і свобод людини, протидії злочинності як сучасної системи суспільних відносин).

Важливим внеском у розвиток теорій й практики державного управління є розроблена здобувачем модель взаємодії місцевих органів публічної влади та правоохоронних органів (територіальних органів поліції) на основі програмно-цільового підходу, основу якої становить тристороння співпраця *суб'єктів правоохоронної діяльності (органи державної влади, органи місцевого самоврядування, правоохоронні органи (поліція))*, кожен із учасників якої має одну чи кілька профільних функцій, однак залучений до всіх етапів визначення взаємопов'язаних цілей (забезпечення на місцевому рівні ефективної реалізації державної політики у сфері правопорядку шляхом налагодження дієвої співпраці органів публічної влади та правоохоронних органів (поліції) у зазначеній сфері) та розробки програми правоохоронної (правозастосовної та правозахисної) діяльності. Відзначимо також й обґрунтовані ним механізми взаємодії (організаційний, представницький, ресурсний, інформаційний, інституційний).

На наше переконання, цінними є пропозиції А. Л. Бобрицького щодо вдосконалення нормативно-правового забезпечення та запровадження моделі результативної взаємодії органів публічної влади й правоохоронних органів (поліції) на місцевому рівні, а рекомендації з удосконалення норм законів України «Про місцеве самоврядування в Україні» (1997), «Про місцеві державні адміністрації» (1999); внесення уточнень до Закону України «Про Національну поліцію» (2015).

Висновки до розділів і загальні висновки чітко структуровані, логічно пов'язані між собою, відповідають змісту дисертації, Отже, до розв'язання

поставленого наукового завдання здобувач підійшов комплексно, що дозволило йому зробити обґрунтовані висновки й пропозиції.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів.

Обґрунтованість і достовірність наукових результатів, висновків та рекомендацій базуються на узагальненні поглядів та ідей вітчизняних та зарубіжних учених, які досліджують різні аспекти проблеми, а також на використанні загальних та спеціальних методів.

У роботі використано статистичні дані, результатів сучасних досліджень. Зазначене в сукупності уможливило для дисертанта розв'язання актуального наукового завдання, яке полягає в науково-теоретичному обґрунтуванні та розробленні рекомендацій щодо практичного впровадження в Україні механізмів взаємодії органів публічної влади та правоохоронних органів (поліції) на місцевому рівні на основі програмно-цільового підходу в умовах децентралізації влади.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих працях

Основні положення дисертації здобувача достатньо повно висвітлені в 14 наукових працях, а саме: у 6 одноосібних статтях у наукових фахових виданнях із державного управління України; 1 статті (одноосібній) у періодичному зарубіжному виданні; 7 (із яких 6 – одноосібних) – у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

Тематика авторських публікацій відображає зміст і результати дисертаційного дослідження.

Оцінка ідентичності автореферату та основних положень дисертації

Зміст автореферату відображає зміст дисертації та досить цілісно висвітлює суттєві її аспекти, основні положення та висновки. Рівень апробації результатів дослідження є достатнім і підтверджується участю дисертанта у 7 науково-практичних конференціях різного рівня (міжнародних, всеукраїнських, регіональних), 1 засіданні у форматі «круглого столу».

Структурна побудова і зміст автореферату є відповідними основним положенням дисертації. Висновки й рекомендації, наведені в авторефераті, належним чином розкриті й обґрунтовані в рукописі дисертації А. Л. Бобрицького.

Практичне значення роботи.

Практичне значення роботи підтверджено основними теоретичними положеннями, висновками та рекомендаціями, які матимуть позитивний вплив на подальший розвиток теорії та практики державного управління для вирішення завдань і досягнення поставлених цілей із забезпечення правопорядку на місцевому рівні, слугуватимуть теоретичною основою для формування ефективних механізмів взаємодії органів публічної влади та правоохоронних органів (поліції) у різних регіонах України з урахуванням специфіки їх цілей і програми забезпечення правопорядку, а також при розробленні освітніх програм підготовки, перепідготовки й підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб органів виконавчої влади і місцевого самоврядування.

Вкажемо й на те, що результати дослідження А. Л. Бобрицького впроваджено в діяльності Комітету з питань запобігання і протидії корупції Верховної Ради України в частині запропонованого здобувачем практико-орієнтованого підходу щодо вдосконалення антикорупційного законодавства, а саме поліпшення механізмів державного управління на місцевому рівні; Міністерства внутрішніх справ України при підготовці методичних рекомендацій з організації взаємодії територіальних органів Національної гвардії України та центральних органів виконавчої влади; Полтавської районної державної адміністрації Полтавської області у ході реалізації завдань стратегічних і програмних документів із питань виконання Районної комплексної програми профілактики злочинності на 2016–2020 роки; Гребінківської районної ради Полтавської області під час засідань сесій районної ради, де розглядалися актуальні проблеми взаємодії правоохоронних органів з органами місцевого самоврядування; Краснопільської селищної ради Краснопільського району Сумської області в ході реалізації завдань, визначених «Комплексною програмою профілактики правопорушень та боротьби із злочинністю на території Краснопільської селищної ради на 2016–2020 роки»; Національної академії внутрішніх справ у освітньому процесі при підготовці та проведенні лекцій, семінарських і практичних занять із курсантами, студентами та слухачами під час вивчення навчальних дисциплін «Публічне адміністрування», «Контрольна діяльність публічної адміністрації», «Державне управління»; Національної академії внутрішніх справ у науково-дослідній роботі, зокрема в діяльності профільних кафедр, наукових лабораторій, під час підготовки науково-

методичних рекомендацій, аналітичних оглядів, пропозицій щодо внесення змін до законів України та нормативно-правових актів.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності та відповідності встановленим вимогам.

Аналіз дисертації, автореферату та опублікованих праць дає підстави для висновку про те, що дослідження А. Л. Бобрицького «Механізми взаємодії органів публічної влади та правоохоронних органів (поліції) на місцевому рівні: програмно-цільовий підхід» є завершеним, оригінальним, самостійним науковим дослідженням, яке має наукову новизну, теоретичне і практичне значення.

Архітентоніка та оформлення роботи відповідають вимогам до кандидатських дисертацій. У мовностилістичному оформленні дисертації враховано особливості наукового стилю мовлення. Логічну структурованість роботи забезпечують висновки та узагальнення, а також унаочнюють таблиці та рисунки.

Зауваження та дискусійні положення.

Поряд із зазначеними надзвичайно вагомими здобутками дослідження хотілося б звернути увагу на деякі положення дисертації, які мають дискусійний характер та можуть слугувати підґрунтям для обговорення під час прилюдного захисту дисертації.

1. Зважаючи на те, що Україна чітко визначилася з вибором щодо європейської інтеграції, слід було б більшою мірою надати увагу напрямам імплементації зарубіжного досвіду з питань взаємодії органів публічної влади і правоохоронних органів (поліції), виокремивши це дослідження в окремий підрозділ дисертації.
2. Оскільки одним і базових понять дослідження є «програмно-цільовий підхід», доцільно було б, на нашу думку, надати у п. 1.1 більшої уваги характеристиці цього поняття, з'ясувати його семантичне походження й структуру.
3. У п. 2.1 автором визначено напрями формування правоохоронної політики на районному рівні та надано уточнення поняття «правоохоронна політика на районному рівні», сутність якого тлумачиться як окремий вид діяльності правоохоронних органів (районних відділів поліції), районних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, що спрямований на профілактику правопорушень, забезпечення публічної безпеки і порядку, протидії злочинності, захисту прав та свобод людини, відновлення

порушеного права, виявлення й розслідування злочинів. Проте. У наукові новизні не вказується на цей доробок здобувача.

4. У процесі складання списку використаних джерел автору слід було б уважніше ставитися до його переліку, адже у тексті дисертації пропущено наукові праці за номерами 15; 68; 84; 95; 111; 112; 143; 224; 246; 300; 323.

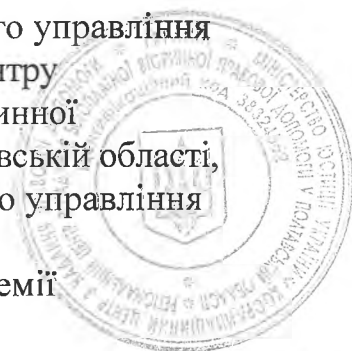
Разом з тим, зазначені зауваження не впливають на загальну високу оцінку дисертації А.Л. Бобрицького, скоріше підтверджують складність досліджуваної проблематики.

Висновок про відповідність дисертації Порядку присудження наукових ступенів

Зважаючи на актуальність, новизну, значущість результатів дослідження для педагогічної науки й практики, дисертація А. Л. Бобрицького заслуговує на позитивну оцінку, відповідає вимогам п. 9, 11, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 р. (зі змінами та доповненнями) та інструктивним вимогам МОН України щодо кандидатських дисертацій, паспорту спеціальності, а її автор – Андрій Леонідович Бобрицький – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент –

кандидат наук з державного управління
директор Регіонального центру
з надання безоплатної вторинної
правової допомоги у Полтавській області,
доцент кафедри публічного управління
та адміністрування
Полтавської аграрної академії

Черчатий О.І.

Стігун

Черчатий

О.І. Черчатий

Клишотко